

Deze film is beschikbaar gesteld door het KITLV, uitsluitend op voorwaarde dat noch het geheel noch delen worden gereproduceerd zonder toestemming van het KITLV. Dit behoudt zich het recht voor een vergoeding te berekenen voor reproductie. Indien op het originele materiaal auteursrecht rust, dient men voor reproductiedoeleinden eveneens toestemming te vragen aan de houders van dit auteursrecht.

Toestemming voor reproductie dient men schriftelijk aan te vragen.

This film is supplied by the KITLV only on condition that neither it nor part of it is further reproduced without first obtaining the permission of the KITLV which reserves the right to make a charge for such reproduction. If the material filmed is itself in copyright, the permission of the owners of that copyright will also be required for such reproduction. Application for permission to reproduce should be made in writing, giving details of the proposed reproduction.

SIGNATUUR MICROVORM:

*SHELF NUMBER
MICROFORM:*

M META 0133

CC
320

HAAGSCHE HOPJES

DOOR

PIET VLUCHTIG

II

EEN TROPISCHE HITTE VOOR EEN
INDISCHE SPECIALITEIT.

HAARLEM — 1878 — W. C. DE GRAAFF.

BIBLIOTHEEK KITLV

0076 1344

091 425 832

cc
320

HAAGSCHE HOPJES

DOOR

PIET VLUCHTIG

II

EEN TROPISCHE HITTE VOOR EEN
INDISCHE SPECIALITEIT.

HAARLEM — 1878 — W. C. DE GRAAFF.

I.

Air, earth and ocean smile
immense. *Thomson. The Seasons.*

Hoe Mr. Termaten van Termatenburg eigenlijk recht op den vereerenden toenaam van „Indische Specialiteit” had bekomen, wist hij zelf evenmin als zijn keukenmaagd.

Mevrouw Termaten, een geboren baronesse van Zwierhoven, scheen beter op de hoogte te zijn van de gewichtige diensten door haren man bewezen en van zijne uitstekende bekwaamheden, welke tot een harmonisch geheel samengevoegd Mijnheer haar echtgenoot, kort na zijn terugkeer uit onze O. I. bezittingen, tot den rang van „Indische specialiteit” verhieven en hem bijgevolg zitting bezorgd hadden in de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Wat schier van zelf spreekt. Er is geducht veel vraag naar het arti-

kel Indische Specialiteiten op onze binnenlandsche politieke markt, en het aanbod is betrekkelijk zeer gering.

Wanneer Mevrouw Termaten aan een harer talrijke bezoeksters inlichtingen verstrekke aangaande de oorzaken, die haren echtgenoot, toen hij nauwelijks een groot jaarschatrijk uit Indië in het moederland was teruggekeerd, een zetel in de Tweede Kamer hadden bezorgd, placht zij met zeker gewicht eenige haren man afgeluisterde zinsneden te herhalen, die tot het kultuurstelsel en den vrijen arbeid, de landrente, en de verpachting der koffietuinen, de erfpacht van woeste gronden benevens de zedelijke en lichamelijke verwaarloozing van den Javanen betrekking hadden.

„Zooals ik u zeide Mevrouw, Termaten is een van die menschen die praktische bekwaamheid bezitten. Hij was zoo'n geruim aantal jaren in de Oost, dat is heel veel waard.

Overigens kan mij zijne benoeming nu zoo ijselijk veel niet schelen. We zouden toch uit Arnhem zijn gegaan en naar den Haag vertrokken.”

„Ach, hoe jammer. Ik dacht dat Arnhem u zoo goed beviel?”

„Wel zeker, ik vind het een allerliefste stad; er bestaat een zeer geanimeerde conversatie tusschen de families, maar de professoren hebben mij voor mijn gestel een droger klimaat aanbevolen en in zoover is Termaten's benoeming mij niet onverschillig.”

„Alleraardigst!” hadden negen van de tien voorname dames, die Mevr. Termaten een felicitatie-bezoek brachten, geantwoord, maar een van de zooveel tientallen was altijd zoo vrij geweest glimlachend te hervatten: „Ach ja, dan zullen het Haagsche klimaat en vooral de Scheveningsche zeelucht u zeker goed doen.”

Niemand minder dan het nieuw benoemd Tweede-Kamerlid had Arnhem willen verlaten. Hij gevoelde er zich thuis, was er om zijn Indischen rijkdom en als Indische specialiteit gezien, had er zijn clubjes, cliques en coterietjes en liep grooten kans eerlang tot lid van den gemeenteraad gekozen te zullen worden. Zulk een Indische specialiteit als hij kon moeilijk, zonder onberekenbare schade voor Arnhems bloei en welvaart, in den raad gemist worden. *Ce que femme veut, Dieu le veut*, en Mr. Termaten had er zijn talrijke clubjes, en zijn aanstaand lidmaatschap van den Raad aan gegeven, en was eenige maanden na zijn benoeming tot volksvertegenwoordiger naar de Residentie verhuisd.

Monsieur et Madame Termaten hadden een bekoorlijke villa in het Willemspark betrokken. In de diplomatieke en politieke kringen was er maar één roep over de „char-

mante recepties en soirées” van Madame la représentante, zooals zij schertsend werd genoemd, en menig epicuristisch oudgast erkende in stilte tot zichzelf, welk geheim hij zoo afentoe wereldkundig maakte, dat de diners van de Indische specialiteit wél zoo degelijk waren als zijne staatkundige adviezen. Ook de jeunesse dorée was bijzonder met Mad. Termaten née Baronne de Zwierhoven ingenomen; hare bals waren délicieux, hare toiletten irréprochables en hare naieve coquetterie deed niet onder voor die der meestgevierde operadanseres. Al telde Mevr. Termaten zes-en-dertig zomers, waarvan zij er meer dan zes in het tropisch klimaat had zien omsnellen, zij had haar teint d'albâtre behouden, hetgeen moeilijk van haren echtvriend kon gezegd worden, wiens tint sterk naar het koffiekleurig-geelbruine overhelde, doch die trouwens niet de minste aanspraak deed gelden op een

blank teint. Een blank hart was iets anders.

Mr. Termaten had weldra het patentloos beroep van Nederlandsch volksvertegenwoordiger gedurende een vol jaar uitgeoefend. Hij had nu als Indische specialiteit op het Binnenhof het Nederlandsche volk een goede 100 maal vertegenwoordigd.

De werkkring was hem tot dusver niet tegengevallen. Wel had hij hem nu en dan eenig hoofdbreken gekost, doch hoogstens twintig malen had hij zijn naam van Indische specialiteit moeten handhaven, door in de sectievergaderingen bij het onderzoek der begrooting voor Nederlandsch-Indië onder een doorwrochte rede van den een of ander geachten collega, een beteekenisvol of een twijfelachtig hum, hum, zoo, zoo, nee, nee, juist, juist te doen hooren.

Eenmaal zelfs had hij, wien het door het

Nederlandsche volk niet dan tot zeer grooten lof kon aangerekend worden, tot de zwijgende kamerleden te behooren, een diep bestudeerde, uitnemende zaakkennis verradende redevoering — de epitheta ornantiae kwamen voor in een hooggeacht orgaan der residentale openbare meening — van een stuk papier gelezen, welke rede, bij de 10 van de 65 kamerleden die er naar geluisterd hadden, een geweldigen indruk had teweeggebracht.

Een zijner geachte collega's, afgevaardigde uit hetzelfde kiesdistrict, had hem bij die gelegenheid na de sluiting der zitting vertrouwelijk op den schouder geklopt en hem, wel wat luid, toegevoegd: „Termaten een oude bekende; met eenige wijziging heb ik hem een jaar geleden van je in de kiesvereniging Oranje en Nederland te B... gehoord; niettemin thans zeer à propos, hum, zeer à propos.”

De Indische specialiteit had hierop met een indrukwekkend gelaat geantwoord: „Wat zal ik je zeggen, m'n waarde, de Indische spoorwegen dienen juister geëxploiteerd te worden, de belangen der aandeelhouders worden schromelijk uit het oog verloren, men is niet vruchteloos twintig jaren in Indië geweest, 't werd hoog tijd er de Regeering eens op te wijzen." Thuis gekomen met een gelaat waar langs de zweetdruppelen parden in 't belang van den Nederlandschen Staat gestroomd, schreef de heer Termaten in allerhaast een kort briefje aan zijn make-laar te Amsterdam:

„Verkoop overmorgen 50 aandeelen, ad f 1000 Ned. Indische Sporen, indien er veel vraag is.

Mr. T. van T.

Termaten's doorwrochte redevoering werd nog dienzelfden avond bij de Nederlandsche

financiers bekend, en de bewuste aandeelen stegen den volgenden dag 5 pct. aan de beurs.

Voor het overige moet Mr. Termaten van Ternatenburg erkennen, na een jaar lang het loodzware juk van Nederlandsch Volksvertegenwoordiger op de schouders getorst te hebben, dat hij, op zijne jaren en in 't bezit van een Croesus-fortuin gaarne het zilveren feest van zijn vertegenwoordiging van het Nederlandsche Volk wil vieren waar vrij veel kans op bestaat, de standvastigheid van de Nederlandsche kiezers in 't algemeen en in 't bijzonder hun gewettigde voorkeur tot Indische specialiteiten in aanmerking genomen.

Slechts dit zij in het belang dier kiezers te wenschen, dat hun vertegenwoordiger niet al te zeer worde gepijnigd door de felle aanvallen, die hij, ten gevolge zijner staatkundige loopbaan, van de zijde der oppositie-dagbladen eenmaal 's jaars

bij de stemming over de Indische begroo-
ting moet verduren, tenzij hun kandidaat
zich met een stalen borstkuras omgorde,
waarop de pijlen zijner belagers afstuiten.

Ondanks de vele afwisselingen, die het
leven in de Residentie voor hem aanbiedt,
ondanks diplomatieke en politieke diners,
de club, de Besognekamer en de opera,
die veel van de staatkundige bitterheden ver-
zoeten, ondanks dat alles had Mr. Ter-
maten van Termatenburg wijzer gedaan
zoo hij te Arnhem was blijven wonen.
Niet alleen de politieke atmosfeer, maar
ook de fysieke dampkringslucht schijnt
daar warmer althans minder guur te zijn
dan te 's Hage. Een Indische specialiteit,
die, zooals hij, twintig jaren lang in qua-
liteit van suikerplantagehouder de vereischte
kundigheden voor het beroep van Neder-
landsch Volksvertegenwoordiger heeft aan-
geleerd, blijft altoos wat kouwelijk. Mr. Ter-

maten kwam daarom hoogst zelden in het
gure Scheveningen, maar gunde integen-
deel zijner vrouw de meest mogelijke vrij-
heid om die badplaats met eenige logée
en omringd door eenig exemplaar der jeu-
nesse dorée te bezoeken, van welke nobele
vergunning Mad. Termaten vier malen per
week gebruik maakte. Dan zat haar kou-
welijke echtvriend in de club zijn partijtje
whist te spelen en liet zich omstreeks het
middernachtelijk uur door een der knechts
zijn winteroverjas aanschieten, om onder
eenige welgemeende verzuchtingen over het
Nederlandsch klimaat zijn villa te bereiken.
Ja, wat het klimaat betreft, telkens komt
hij tot de erkenning, dat hij zich inder-
daad op Java „lekkerder” gevoelde, kas-
sian! Jammer, dat hij niet van daar uit
als Indische Specialiteit het Nederlandsche
Volk kan vertegenwoordigen. Indien hij
slechts een langere, en dus meer gewich-

tige parlementaire loopbaan achter den rug heeft, zal hij wellicht in het parlement met het volgend wetsvoorstel optreden :

„De Indische Specialiteit-Volksvertegenwoordiger heeft zijn vaste woonplaats in een der O. I. Koloniën tot het Rijk der Nederlanden behorende, en zendt zijn adviezen, voorstellen, mitsgaders zijn redevoeringen per telegraaf naar het vaderland.

Bij het aanvaarden van zijn mandaat verklaart de Vertegenwoordiger bij welke partij, die der voor- of tegenstemmers, hij zich aansluit. De kosten der onderscheiden telegrammen komen ten laste van den Staat.”

En de eenige reden die den Heer Termaten tot dergelijk voorstel zal aanzetten, moet in het meer dan gure klimaat van het aan de baren ontwoekerde land gezocht worden.

II.

Mr. Termaten heeft het warm! Dat is sedert de laatste vijf jaren een hooge bijzonderheid bij den Heer Termaten, en was totdusver steeds als een heuchelijke gebeurtenis door hem aangemerkt. „Eindelijk voel ik mij dan weer eens lekker, kasian!” was dan de onparlementaire uitroep van het parlamentslid. Wie daarom den Heer Termaten op zekeren Junimorgen van het jaar 186. al blazende en puffende zijn keurige studeerkamer op en neer zag loopen, kwam tot het besluit dat de thermometer tot nabij 90° F. moest gestegen zijn. Dat bleek echter onjuist; niet hooger dan tot 60° F. is het kwik geklommen.

„Zestig graden,” mompelt de Indische specialiteit, terwijl hij, na een blik op een

zeer grooten thermometer geworpen te hebben, driftig van 't balkon treedt, „hoe is 't mogelijk, ik heb het zeer warm.” Langzaam gaat hij naar zijn fraaie, zwart ebbenhouten boekenkast en grijpt er een prachtwerk uit. Het is Dante's Inferno, geïllustreerd door Gustave Doré. Hij slaat gedachteloos een paar platen om, blikst even op die geniale scheppingen en krijgt het dubbel zoo warm als eenige minuten te voren.

Nu verlaat hij zijne zitplaats en spreekt overluid:

„Oef, er schijnt donder in de lucht te zitten, 't is vreeselijk broeiig.” Wie werpt nu ook een blik in de Hel, als men het warm heeft! Bij Mr. Termaten schijnt zulk een gedachte om te gaan, althans het prachtwerk een weinig van zich afschuivend, blijft hij een oogenblik in gepeins op zijn uiterst fraaie leunstoel zitten, verlaat daarna eensklaps dien zetel en doet met kracht

zijn voet op den schelknop neerdalen, waarna hij zich weder in gepeins verliest.

Na weinige minuten wordt een bescheiden tikje op de kamerdeur gehoord. Dit schijnt de specialiteit uit zijn mijmeringen te doen opschrikken. Behoedzaam naar de openstaande boekenkast tredend, grijpt hij van een der onderste planken twee zware folio's, op wier gladde, donker blauwe ruggen in zwaar vergulde letters de woorden schitteren: Handelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Ondertusschen is het tikje op de kamerdeur een weinig krachtiger herhaald.

„Binnen!” klinkt het na een poos, en een model exemplaar der Haagsche lijfeigenschap in livrei treedt buigend het vertrek binnen, en vraagt op zeer deemoedigen toon naar de bevelen zijns studeerenden meesters.

„Louis, je moest me eens dadelijk een

syphon spuitwater met een citroen en suiker brengen," gelast Termaten.

Louis snelt heen. Zijn eigenaar roept hem terug: „Louis!”

De lijfeigene buigt.

„Zijn er telegrammen gekomen?”

„Excuseer meneer!”

„Zoo, breng ze anders terstond boven.”

„Direct meneer.”

Termaten verdiept zich weer in de handelingen van de 80 man sterke debating-club, echter minder oplettend nu zijn knecht vertrokken is dan toen deze binnentrad.

Weinige oogenblikken later bereidt hij zich een glas limonade, en drinkt met gretige teugen het mousseerend vocht.

„'t Is warm, erg warm,” zijn de woorden, die hem na deze bezigheid ontsnappen, terwijl hij een anderen arbeid aanvangt met het opsteken eener manilla.

Termaten heeft in een keurigen schom-

melstoel plaats genomen; evenwel schijnt hij zelfs daarin niet op zijn gemak te wezen. Onrustig beweegt hij er zich nu en dan in heen en weer terwijl hij traag de fijnblauwe rookwolkjes uitblaast. Een diepzinnige rimpel vertoont zich op zijn smal voorhoofd. Na een poos verdwijnt deze, een kalme trek komt op zijn vermoeid gelaat, de lippen sluiten zich, de oogleden worden zwaar, de armen zakken slap langs den zetel af, de manilla ontglijdt den vingers, en de specialiteit is onder 't loozen van een diepen zucht ingedommeld.

Slaap kalm voort, gij Volksvertegenwoordiger! Rust van uwen moeizamen arbeid tot bevordering van het heil des Nederlandschen Volks uit! Zwaarwichtige staatslasten hebben sinds bijna vier jaren op uw schouderen gedrukt, doch gij hebt ze als een andere Simson manmoedig getorst, en zoo er ooit een Filistijnsch gevaar dreigde,

uwe kloeke handen zouden in staat zijn de sterke pijlers van den tempel der Nederlandsche Volksvertegenwoordiging te grijpen en ze uit hunne grondvesten te rukken, al bezweekt gij zelf er onder.

III.

Op het ruime portaal, nabij den marmere wenteltrap met massief koperen leuning staat Louis, het model-exemplaar der XIXe eeuwse residentale livreebedienden, sinds een kleine vijf minuten in gesprek met Jacques den koetsier. Zij fluisteren op geheimzinnigen toon, en steken de domme tronies gewichtig bijeen. Het geldt een vreeselijk geheim, dat ditmaal zonder behulp van laster wordt openbaar gemaakt.

„Ik heb het al vijfmaal geprobeerd,” zegt Louis.

„Doe het dan nog eens, 't is al twaalf

uur, ik moet hem spreken over 't rijden,” antwoordt Jacques.

„Ik durf niet.”

„Waarom niet?”

„Hij schijnt van daag niet in zijn hum.”

„En je hebt een telegram.”

„Dat kan wachten, 't is al gauw genoeg gearriveerd.”

„Zou hij slapen?”

„Welneen, hij studeert weer in de verhandelingen van de Kamer; 't is een bol!”

„Hij verhandelt toch niet veel in polletiek.”

„Da's te zeggen, hij zwijgt; da's ook verhandelen in de polletiek bij ons waar ze eeuwig praten.”

„Toch een echte geleerde, hoor!”

„'k Geloof je graag, een duplumaat.”

„Jawel, als de Turksche Minister.”

„Ik meen wat te hooren.”

„Alla dan maar, nog eens geprobeerd,” zegt Jacques.

En weer tikt Louis op de zware deur. Even te voren is hun meester uit zijn morgensluimer ontwaakt door den helderklinkenden slag der albasten pendule.

Eenige oogenblikken later houdt de volksvertegenwoordiger Termaten van Termatenburg een telegram in zijn bevende handen.

Het hooge morgenrood dat nog zoo even zijn gelaat had bedekt, maakt eensklaps voor een bleeker avondtint plaats en terwijl hij in groote opgewondenheid het telegram tusschen zijn vingers verkreukt en de kamer op en neer loopt, spreekt hij op een toon, die van verbeteren woede en spijt getuigt: „Vervloekt... in herstemming met dien kerel!”

Daarna vaagt hij zich de klamme zweetdruppelen van 't gelaat, treedt ijlings naar

den syphon met mineraalwater, drukt met kracht, ja, met te veel kracht op het knopje, en roept woedend, terwijl de Hel en het Vagevuur met mousseerend vocht besproeid en zelfs de droge handelingen bevochtigd worden: „De schelm, ik heb het wel gedacht, zijn artikelen deugden niet!”

IV.

In een bevallig morgengewaad ligt de bevallige Mevrouw Termaten bevallig in een easy-chair. Zij draagt hare zes en dertig zomers als hadden zij voor nauwelijks acht en twintig lente's geteld. De tropische zon heeft geen enkel spoor op haar fijn besneden gelaat en haar slanken hals achtergelaten. 't Is elf uur in den ochtend, tien dagen na den bewusten morgen, dien wij in de studeerkamer van haren echtgenoot

doorbrachten. Sedert een groot uur verveelt Mevrouw Termaten zich doodelijk. Te vergeefs heeft zij in Soulié's „Amours du Diable,” afleiding gezocht. Die lektuur is niet pikant genoeg voor een vrouw die min of meer souffrante is. Zij lijdt aan migraine. 't Was wel wat koel geweest gister avond aan het Badhuis vooral voor haar toen zij, ten einde elken badhuisbezoeker een schoonen aanblik op haar keurig figuur te gunnen, geweigerd had een sierlijk manteltje over de schouders te slaan. Het en coeur uitgesneden lijf van haar ponceau-roode japon was te uitstekend vervaardigd om het talent van hare tailleuse niet te doen bewonderen. Dit waren de morgenbespiegelingen van Madame la souffrante représentante; doch zij verveelde zich. Haar echtgenoot treedt binnen; Mevrouw richt haar hoofdje dat in hare wonder-blanke handjes rustte, eensklaps op.

„Stap toch niet zoo hard, Felix” zijn hare woorden.

„Heb je weer hoofdpijn,” vraagt mijnheer verstoord.

„Ja,” klinkt eenigszins scherp mevrouw's antwoord.

„Rij je van middag, Clementine?”

„Waarom? moet jij den landauer hebben?”

„Misschien.”

„Nu, misschien zal ik rijden.”

„Nee,” herneemt de heer Termaten, „ik moet een bepaald antwoord hebben.

„Dat kan ik je niet geven; 't hangt af van omstandigheden.”

„Clementine, dan moet je maar met de panier gaan of een huurrijtuig nemen.”

„Je bent onuitstaanbaar Termaten, ik heb je nog nooit zoo gekend. Wat heb je toch in de laatste paar weken? Eerst zouden we naar Zwitserland gaan, in de laatste

helft van Juni was ons vertrek bepaald; toen verkoos je niet; daarop wilde je naar België, en eenige dagen geleden vervalt ook dat plan. O, maar ik verveel me doodelijk."

„'t Spijt me ontzettend, Clementine, maar ik kan er niets aan doen. De Kamer is langer bijeengebleven dan aanvankelijk gedacht werd, en dus vervielen natuurlijk de reisplannen."

„Aha," roept mevrouw met zekere klem, terwijl zij zich uit haren zetel verheft, „alsof dat niet een flauw pretext was. Sinds wanneer woon je zoo getrouw de kamerzittingen bij? Mij dunkt bovendien, dat mijn gezondheid meer bij je moest gelden dan die advokatenclub..."

„Clementine, Clementine..." roept Mijnheer, „matig je wat, zulke gezegden pleiten niet voor een juist inzicht in die zaken. Vrouwen, en vooral jij, moeten niet politiseeren, blijf bij je toilet en je romans."

„Ach, maar je gunt me ook niets meer Felix," zegt mevrouw op zulk een lief-tallig-droeven toon, waarin de naiefste coquetterie ligt verscholen, „elken dag kom je me over het rijtuig spreken en altijd moet ik van je hooren: Clementine rij je van middag? terwijl in de manier waarop je die vraag doet reeds opgesloten ligt: durf niet zeggen ja. Wat scheelt je dan toch Felix. O! maar je bent onuitstaanbaar."

„Ik zal den landauer doen voorkomen," zegt mijnheer na een kleine pauze.

„Mocht mijn migraine erger worden, dan zal ik het je doen weten. Adieu, Felix," spreekt mevrouw, het vertrek met zulk een bevalligheid verlatend dat zelfs mijnheer haar echtgenoot een blik van zekere bewondering haar nazendt.

Na eenige oogenblikken treedt mevrouw weder binnen, loopt recht op mijnheer af, en fluistert hem vertouwelijk iets in 't oor.

Termaten ziet haar verrast aan.

„Hoe kom je op het denkbeeld, Clementine?”

„Och toe,” vleit „Mevrouw; ’t is magnifique en zoo gemakkelijk.”

En een uiterst smeekend blikje wordt den gelukkigen echtgenoot toegeworpen.

„Enfin,” zegt Termaten met een zucht, „koop ’t ding dan, Clementine.”

Een bos van innige vreugde verwt de marmerblanke wangen van mevrouw met een rosé tint en haar echtvriend hartstochtelijk om den hals vallend, schertst zij: „Tiens, c’est de la politique, ma foi, elle vaut bien celle du Binnenhof,” en verdwijnt lachend.

Termaten zucht vrij hoorbaar: „Goddank, die is weer voor veertien dagen tevreegesteld.”

V.

Niet geheel ten onrechte had mevrouw haar edelmogenden echtgenoot onuitstaanbaar genoemd.

Sedert de laatste tien dagen was de heer Termaten zichzelf tot overlast, en bijgevolg ook zijner onmiddellijke omgeving. Louis en Jacques wisten niet wat er met hun heer en meester gebeurd was. De onmogelijkste bevelen deelde hij hun uit. Nu eens kwam Jacques met de panier met één paard voor en werd hij door mijnheer over zijn achteloosheid berispt. „Ik zeide je met twee paarden voor te komen.” Jacques zou, indien hij geen vrees voor den toorn zijns meesters had gekoesterd, stokstijf hebben staande gehouden, dat mijnheer van één paard gesproken had. Een andermaal, toen

Jacques met twee paarden voorkwam, heette het, dat slechts bevel voor één paard was gegeven.

Ook Louis ondervindt de wonderlijke luimen zijns meesters. Al tikt hij nog zoo lang op de deur der studeerkamer, hij ontvangt geen bevel tot binnentreden; waagt hij het eindelijk op zeer behoedzame wijze de deur te openen en bescheidenlijk zijn gelaat om een hoekje te steken, dan buldert zijn meester hem toe: „Wie gaf je last om binnen te komen?”

De ontstelde Louis prevelt eenige verontschuldigen en snelt heen om aan mevrouw de boodschap voor mijnheer bestemd, over te brengen.

Termaten is zeer onrustig en onbestendig en heeft allerzonderlingste luimen. Hij die anders nooit te Scheveningen komt, is er nu in de laatste dagen reeds viermalen geweest en dan nog wel op Dinsdag en

Vrijdag. Welk een ergernis voor mevrouw, die hem moest vergezellen om op zulke „gemeene” dagen naar het Badhuis te gaan, wanneer de beau monde door afwezigheid schittert.

Aan den anderen kant moeten zoowel mevrouw als Louis en Jacques erkennen, dat Termaten op sommige oogenblikken wonderlijk goedig is. Mevrouw heeft voor een paar dagen, bijna zonder moeite, een aanval op de beurs van haren echtgenoot gedaan, die tot haar eigen verbazing met een schitterende zege is bekroond. De verovering gold een keurig servies van Saksisch porselein. Het servies is in mevrouw's bezit, en thans, door den goeden uitslag van den vorigen aanval gesteund, heeft mevrouw van haar echtvriend een stel paarden bemeesterd, dat unique is en maar *f* 1600 kost. Louis en Jacques zijn op zekeren dag in het bezit van 500 manilla's

gekomen, alleen omdat de eerste een nieuws-papier en de laatste een telegram binnen-bracht. „Begrijp jij waarom hij nu in eens zoo scheutig is?” had Jacques aan Louis gevraagd. „Wel ja,” had Louis geantwoord, „in die krant wordt hij weer als lid van de Kamer aanbevolen.”

„Moet hij dan weer gekozen worden?”

„Dat wil zeggen, sprak Louis gewichtig, „herkozen, maar daar is geen gevaar bij, zij kiezen alleen zulke lieden als hij, die veel tijd en veel geld hebben.”

Mr. Termaten was echter van den uitslag dier keuze zoo heel zeker niet. De kandidaat, die met hem in herstemming zou komen, was niet rijk en had drukke zaken. Evenwel scheen hij grooten kans te hebben in Termaten's plaats gekozen te zullen worden.

Hij werd krachtig door eenige vrijzin-nige kiesverenigingen aanbevolen, die hare meening waarom de oudhoogleraar Ver-

halen niet in de volksvertegenwoordigers gemist kon worden, op het feit van zijn uitmuntende bekendheid met de Indische toestanden grondden. Tevens lichtten zij de kiezers voor omtrent de vermeende geschiktheid van Mr. Termaten. De balans sloeg in de liberale pers naar de zijde des heeren Verhalen over. Intusschen scheen de man die voorkeur te verdienen. Door een nauwgezette studie van Indië en zijn heerlijke rijkdommen, door een herhaalde-lijk bij geschrifte geopenbaard juist inzicht en groote theoretische kunde omtrent de grove fout in Nederland's koloniale politiek, door een helderheid van betoog en een korthed van bewijsvoering scheen Verhalen inderdaad niet ten onrechte in onze volks-vertegenwoordiging gewenscht te worden.

De konservatieve persorganen beweerden echter, dat tegenover al de theoretische kennis van den Heer Verhalen de

dozis praktische bekwaamheid van Mr. Termaten vrij wat meer gold. Als Indische specialiteit, en een zoodanige behoefde ons land in de vertegenwoordiging, kon Verhalen niet optreden, want hij was nooit in Indië geweest.

De kiezers hadden uitspraak gedaan, en tusschen Mr. Termaten en Prof. Verhalen zou eerlang een herstemming plaats vinden.

VI.

Indien Mr. Termaten van Termatenburg wat meer thuis ware geweest in Dathenus' berijmde psalmvertaling, zou hij allicht in den vroegen ochtend van Dinsdag 18 Juni 186. het lied hebben aangeheven, waarin gejubileerd wordt over het aanbreken van „den dag der dagen.”

Thans vergenoegde hij zich in een fraaie kamerjapon gehuld met een zeer gemelijk en vervelend gezicht zijn studeercel op en

neer te loopen. Gedurig rust hij van zijn blijkbaar vermoeienden arbeid een poos op zijn sofa uit en grijpt herhaaldelijk naar een flacon met eau de cologne. Andermaal, evenals voor veertien dagen, heeft de Indische specialiteit het warm. Andermaal werpt hij een blik op zijn thermometer, die thans 78° F. aanwijst.

„Elf uur,” zucht Termaten, en veegt zich het hoogroode gelaat af. „'t Is een eeuwigheid als je wacht. Oef, oef, wat is het warm!”

Termaten's geduld wordt echter niet zeer lang op de proef gesteld. Louis treedt binnen en overhandigt zijn meester een telegraphische *dépêche*. De Specialiteit bezit nog genoegzame zelfbeheersching, om, nu zijn bediende nog in de kamer is, met schijnbare kalmte het omslag open te breken. Slechts één blik op den inhoud van het telegram en . . . een korte, maar krachtige verwensching ontsnapt den volksverte-

genwoordiger. In kleine snippers scheurt hij het bericht en werpt ze op den grond; dan naar zijn lessenaar toetredend, ontsluit hij een lade en er een brief uitnemend, leest hij op min of meer gedempten toon:

Arnhem, 8 Juni 186 .

Vertrouwelijk.

Hooggeachte Heer en Vriend!

Sinds UEG's laatste verblijf alhier, heb ik mijnerzijds niets onbeproefd gelaten, om de redactien van de bewuste organen op de hooge wenschelijkheid van UEG's herkiezing te wijzen. UEG. zal zelf in de gelegenheid zijn geweest, om den uitslag mijner pogingen in de verschillende nummers dier koeranten na te gaan.

Hiernevens zend ik UEG. echter nog eenige nummers van de Provinciale blaadjes waarin ik advertentiën nopens de ge-

wenschte herkiezing in een, zoo ik hoop, door UEG. goedgekeurden geest heb doen opnemen. Ik houd dan ook den uitslag voor tamelijk zeker. Verhalen is hier in het distrikt te eenenmale onbekend. UEG. begrijpt dat de landbouwers zich weinig met koloniale politiek inlaten en alleen vragen: Wie wordt mij door die en die koerant aanbevolen, welke persoon wil de pastoor, — of somwijlen ook de dominé — dat ik zal kiezen en last not least, wien ken ik van de twee het best? Vooral dit laatste kan niet anders dan ten gunste van UEG. werken, hoewel ik erken dat zonder de hulp der dorpsgeestelijkheid de uitslag twijfelachtig zou kunnen zijn. Wat ten slotte nog ten voordeele van UEG's kandidatuur strekt, is de instinktmatige afschuw, dien de dorpskiezers voor een professor voeden. Ik ben, enz."

Met weemoedigen ernst worden deze lette-

ren herlezen door ZEG. die zich intusschen van de kamerjapon heeft ontdaan. ZEG is sedert ontvangst van het telegram bepaaldelijk 20 graden in warmte toegenomen. Dat telegram behelste alleen deze woorden: „Niet zeker.”

Na verloop van een groot halfuur, waarin Termaten's onrust en warmtegevoel in dezelfde verhouding als de thermometer zijn gestegen, meldt Louis, dat mevrouw mijnheer met het tweede ontbijt wacht.

Hijgende, blazende en puffende treedt mijnheer het salon binnen. „Je schijnt het warm te hebben?” zijn mevrouw's woorden. „Een weinig.”

— „Wil je ook liever port dan koffie?”

— „Dankje.”

— „Ga je van middag rijden?”

— „Neen.”

— „Maar Termaten, er scheelt je toch niets, wil ik den docter ook laten komen?”

„Och, zwijg toch van je docter, ik voel me volkomen wel. . . . Oef, alleen maar wat warm. . . . Oef, adieu, ik ga naar boven.”

„En zal je niet anders gebruiken dan dat bagatel.”

„Dankje. Ik heb geen tijd.”

Mevrouw is in de laatste dagen erg teeder voor haren echtgenoot. Het stel paarden heeft een gunstige uitwerking gehad. Daarom roept mevrouw haar wederhelft achterna: „Felix, je zult nog ziek worden; wil ik Louis met het déjeuner boven zenden?”

„Neen, ik bedank voor alles. Maak je niet bezorgd.”

Maar mevrouw maakte zich integendeel wel bezorgd, uiterst ongerust, want in deze zelfde week was er nog zeer veel voor haar te doen, waarbij haar echtvriend onmogelijk kon gemist worden: 1° Een diner bij de Gravin van Spijkenisse.

2° Een idem bij de Freules Doeselaar.

3° Een souper bij den Heer Vermolmen.

Zij zou niet gaarne op een dier feesten ontbreken, en toch bij verhindering van mijnheer Termaten gedwongen zijn, een „Je suis infiniment désolée chère Comtesse, etc.” aan de gastvrouw te doen toekomen, hetgeen evenwel dit voordeel Mevrouw Termaten zou aanbieden van eindelijk eens een „infiniment désolée” te kunnen neerschrijven, dat uit den grond van haar hart komt.

Intusschen wil zij geen middel onbeproofd laten, om te verhoeden dat Termaten verhinderd zij. De palfrenier wordt ijlings naar Dr. Rivel Senior gezonden, met last, zoo de docter niet thuis mocht zijn, terstond naar Dr. Rivel Junior te loopen. De beide geneeskundigen, oom en neef, praktiseeren ten huize van Mr. Termaten van Termatenburg; Rivel Senior's praktijk werd

gedurende eenige weken door Rivel Junior waargenomen, en door die omstandigheid kwam de jonge dokter ook bij den volksvertegenwoordiger, wiens vrouw een dusdanige sympathie voor des jeugdigen dokters delikate wijze van praktiseeren opvatte, dat zij hem voortaan tot haar specialen geneeskundige verkoos. De heer Termaten bleef evenwel op den anderen Rivel als zijn bijzonderen arts prijsstellen, zoodat de oom voor mijnheer's en de neef voor mevrouw's welzijn waakte.

VII.

De Indische specialiteit heeft weder een half uur in de doodelijkste ongerustheid doorgebracht. Hij bepeinst den inhoud van den zoo straks herlezen brief, en brengt dien onwillekeurig in verband met het dezen morgen ontvangen telegram. „Had ik,” — zoo mompelt hij, — „dat ooit kunnen

denken! Vertrouw nu maar op zulke lieden die zich je vrienden noemen. Verhalen was onbekend in het distrikt, schreef me die kerel, en nu . . . niet zeker, niet zeker. O, maar dat is een ontzettend échec, waarbij mijn naam belachelijk kan worden; half twee en nog geen nader bericht."

Terwijl de specialiteit zich in soortgelijke bespiegelingen verliest, is zijn echtgenoot in het salon bezig met haren arts over Termaten's toestand in te lichten.

De jongere Rivel, een mager en slank persoon van innemend uiterlijk, hoort met passende aandacht naar den woordenstroom die Mevrouw Termaten's schoonen lippen ontvloeit.

„Inderdaad dokter, ik maak me ongerust, hij is sinds de laatste weken zoo vreemd, zoo ongedurig, klaagt onophoudelijk over de warmte, een groote bijzonder-

heid bij hem, die het westersche klimaat steeds om de koude verafschuwt, en is, om kort te gaan, niet zooals gewoonlijk."

Na een kleine pauze vraagt de geneesheer: „Mijnheer heeft geen last van nervositeit? Een choleries gestel?"

„O, neen, integendeel, hij is eerder wat flegmatisch; dat is reçu bij politici."

„U is geen omstandigheid bekend, die in mijnheer's gestel eenige abnormaliteit kan te weeg gebracht hebben?"

„In 't geheel niet; tot voor veertien dagen was hij nog volkomen wel."

„De invloed der warmte op de nerven; wij hebben tegenwoordig veel patienten, de invloed der warmte op de nerven, niets anders dan dat mevrouw, zoo min mogelijk inspanning en veel afleiding."

„O, mon cher docteur, hoe Termaten aan 't verstand te brengen, dat hij werkelijk zich in acht moet nemen. Je weet hij

is op die punten zoo moeielijk te overtuigen."

De docter veinst deze laatste vraag niet te verstaan en hervat: „Het is u wellicht niet bekend mevrouw, of mijnheer zich eenigszins aan een herkiezing als lid der Kamer laat gelegen liggen?

„Hoe meent u dokter? Er is mij niets van een herkiezing bekend."

„Dat verandert de zaak, ik dacht wellicht dat..."

„Och neen ziet u, wij politiseeren nooit, maar is er thans kwestie van aftreding?"

Een onmerkbaar fijn glimlachje vertoont zich op het gelaat van den jeugdigen geneesheer, dat echter even spoedig verdwijnt als het opkwam.

„Dat wil zeggen mevrouw, dezer dagen heeft de gewone aftreding van leden plaats gevonden; het zou wellicht kunnen wezen dat mijnheer Termaten's zenuwgestel was

geschokt door de nederlaag van eenigen zijner politieke vrienden."

„Mais non, waarde dokter, Termaten is nog al niet aantrekkelijk."

„Als u het veroorlooft, zal ik mij even van mijnheer's toestand gaan overtuigen."

„Heel gaarne, maar laat, je vous en supplie, niet bemerken, dat u om hem komt."

De jeugdige dokter verlaat niet eerder het salon, vóór hij deelnemend naar mevrouw's gezondheid heeft gevraagd. Mevrouw heeft nog steeds veel last van migraine en slapeloosheid. „Vooral de lucht, veel afleiding en chloral en bromkali zullen het overige doen," is des doctors laatste raad.

Dan spoedt hij zich naar de studeerkamer van den volksvertegenwoordiger.

Rivel Jr. is een man die menschenkenis bezit. Hij begrijpt maar al te zeer, waaraan op dezen dag de zoogenaande

abnormaliteit des heeren Termaten is toe te schrijven.

Mocht hij nog twifelen, reeds zijn binnentreden in Termaten's kamer en een snelle blik op diens buitengemeen hoogrood gelaat zouden elken twijfel wegnemen

„Slechts enkele minuten, mijnheer Termaten kom ik u van uwen kostbaren tijd ontrooven.”

„Ga zitten mijnheer Rivel,” brengt de zeer onaangenaam verraste Termaten op vreemden toon uit.

„O, pardon, doe volstrekt geen moeite mijnheer Termaten. Ik heb slechts een paar vragen, louter uit nieuwsgierigheid.”

En terwijl de geneesheer nu langzaam een klein zakdoekje te voorschijn haalt, bonst het met zware hamerslagen in Termaten's binnenste: „Nu zal die kerel je gaan vragen of je herkozen bent!”

„Een paar inlichtingen,” vervolgt de dok-

ter zijn zakboekje doorsnuffelend. „Ha, ja, hier heb ik de adressen. Och, wil u mij den grooten dienst bewijzen eens te zien of deze adressen voor het bronwater uit Soden juist zijn. Ik meen dat de een te Arnhem en de ander te Amsterdam woont.”

Het jubileert voor een onnoemelijk klein oogenblik in Termaten's binnenste.

„Ja mijnheer Rivel, daar heb ik althans een jaar geleden de kruiken van daan gehad.”

„Ik meende, mij dit nog te herinneren, ik blijf u ten zeerste dankbaar, mijnheer Termaten.”

De doctor verwijdert zich diep buigend.

„Geen dank mijnheer Rivel,” spreekt de herademende Termaten en geleidt den geneesheer eenige stappen naar de kamerdeur.

„Mijnheer Termaten,” spreekt de geneesheer onderdanig groetend.

„Bonjour mijnheer Rivel. Bonjour.”

„Oef” komt Termaten nu hij weder alleen is. „Kon de kerel nog ongelegener komen! Ik besterf het van de benauwdheid, ontzettend heet, een tropische hitte, oef. . . .”

Nauwelijks heeft Termaten gelegenheid gevonden zich in een aangrenzend vertrek eenigszins te verfrischen of een vinnig tikje op de deur der studeerkamer wordt vernomen.

„Wie nu weer?” roept Termaten vrij hard en dan „Binnen!”

Tegelijkertijd met Termaten's „binnen,” treed Dr. Rivel Senior in het vertrek.

Hij is een kras zestigjarig man wat driftig van inborst en wat ruw van manieren, maar overigens een in alle opzichten voor zijn drukke praktijk berekend persoon. Hij lost zich geheel in de praktijk op, bestudeert steeds een paar uren in den nacht de nieuwste medicale toepassingen en heeft de eigenaardigheid van geheel

en al onbekend te zijn met de dingen van den dag, aangezien hij nooit een nieuwsblad leest, en het hem volkomen onverschillig is wat er in de wereld gebeurt, als hij slechts de ziekten zijner talrijke patienten tot een gewenscht verloop kan brengen.

„Wat heb je?” vraagt Rivel haastig op Termaten toetredend en hem de handreikend.

Nog tijdig weet de aangesprokene een verwensching die hem op de lippen kwam, te smoren en den dokter de hand gevend, zegt hij:

— Niets, 'k ben volkomen wel, alleen heb ik het zeer warm.”

„Ja, dat merk ik, en dat is hoogst onnatuurlijk bij jou. Geef me je pols eens?”

Schoorvoetend voldoet Termaten aan het verzoek, terwijl hij zegt: „Maar m'n beste Rivel, ik gevoel me volkomen wel, ik ben daarom zeer verbaasd je te zien. Wat kom je hier doen?”

„Nu ja, je bent altijd wel, ook al ben je ziek. Je bent op het oogenblik alles behalve wel, je pols jaagt als een bezetene. Wat heb je uitgevoerd?”

Termaten dreigt zijn geduld te verliezen, maar zich bedwingend, hervat hij: „Niets bijzonders, wat gelezen.”

„Nu, ik zal je een calmans opschrijven, elk uur een lepel, en overigens rust nemen en diëet houden. Ga maar wat op je canapé liggen.”

„Maar mijn God, dokter!” barst Termaten hartstochtelijk uit, terwijl hem de dikke zweetdruppelen onophoudelijk langs de hoog gekleurde wangen stroomen, „wat wil je van me? ik ben wel, zeg ik je, wie zond je hier?”

„Matig je wat, Termaten, en doe wat ik je zeg of anders kan ik je docter niet meer zijn. Dat drankje, rust nemen en diëet houden. Adieu, ik kom van avond nog

eens terug. Blijf intusschen een paar uren op je kamer.”

De geneesheer verlaat het vertrek en ontmoet in den benedengang Louis, die den trap opsnelt met brieven voor mijnheer.

„Zeg eens even Louis, mijnheer mag nu niet gestoord worden volstrekt niet, versta je?” spreekt Dr. Rivel.

„Maar mijnheer wacht op een telegram, dat ik hier heb.”

„Dan moet Mevrouw het maar openen, vóór 4 uur mag mijnheer volstrekt niet gestoord worden, breng jij dit recept naar den apteker.” Bij deze woorden verlaat de doctor het huis.

Louis zal mevrouw gaan zoeken, maar verneemt van de kamenier, dat mevrouw reeds voor een halfuur is uitgereden. Wat nu te doen? Er rest hem geen tijd tot beraad. Een verschikkelijk gelui aan de schel van mijnheers kamer roept hem naar boven. IJ-

lings brieven, recept en telegram in zijn borstzak verbergend, snelt hij den trap op. Daar wacht hem een zonderling schouwspel. Op het portaal voor de deur zijner kamer staat razend en tierend, met een knuppel in de hand zwaaiend, de edelmogende volksverteenwoordiger in zijn hemdsmouwen. „Vlegel, waar blijf je zoo lang? Waar zijn de telegrammen? Hier zal je ze geven, hier zeg ik!”

Sprakeloos en bleek staat de knecht voor zijn scharlaken rooden meester; er gaat een heftige tweestrijd in zijn ontsteld gemoed om.

„Waar zijn ze?” buldert Termaten nog verschrikkelijker dan zoo even.

„Ze zijn er niet!” brengt Louis in de hevigste ontsteltenis op zwakken toon uit, en geen verder antwoord afwachtend, holt hij als een wild paard, nu hij Termaten den knuppel ziet op heffen, de trappen af naar de keuken en barst daar uit:

„Mijnheer is gek, mijnheer is gek! hij wil me vermoorden!”

Kamer-, werk-, keuken- en linnenmeid staan onthutst. De eerste draait onmerkbaar de keukendeur op slot. Als een razende loopt Termaten van zijn kamer op het portaal en van het portaal op zijn kamer. Brullend van woede, smijt hij eindelijk de deur met een hevigen ruk achter zich toe, hetgeen een gil aan de linnenmeid ontlokt. Daarna werpt hij zich in dezelfde overspanning op zijn canapé en schreeuwt: „De kerel heeft het telegram, de kerel heeft het telegram, zijn ze hier in huis dan krankzinnig?!”

Een diepe stilte volgt, de keukengevangenen herademen. Termaten herkrijgt van lieverlede zijn bezinning; thans durft hij na het gebeurde niet naar beneden. Hij is een gevangen man in zijn eigen huis.

Eindelijk zal hij verlost worden. 't Is half vijf;

hij hoort een rijtuig voor zijn woning stilhouden.

Mevrouw Termaten is door de dienstboden op de hoogte van mijnheer's toestand gebracht. Op hare beurt ontstelt zij, doch de brieven en het telegram van Louis bekomen hebbend, vermant zij zich en loopt naar boven.

Nauwelijks is zij de kamer van haren echtgenoot binnengetreden, of deze springt als een roofdier op haar toe, ontruikt haar brieven en telegram, scheurt dit laatste open en zinkt, na er een blik in geworpen te hebben, sprakeloos op de canapé neder.

VIII.

Des anderen daags regende het kaartjes, brieven en telegrammen aan de woning van Mr. Termaten van Termatenburg, de Indische Specialiteit.

De dagbladen hadden den vorigen avond de herkiezing van Mr Termaten als volksvertegenwoordiger gemeld. Slechts 37 stemmen had hij op zijn tegenpartij vooruit.

Bezoekers werden niet toegelaten wegens het aanstaand vertrek van Monsieur en Madame Termaten naar Zwitserland.

Drie dagen daarop vond de afreize plaats. Het was een zonnige Juli-ochtend. Het Willemspark leverde een bekoorlijken aanblik. Als goud schitterde het bronzen monument van 1813, en toen de volksvertegenwoordiger Termaten van Termatenburg in een sierlijk open rijtuig, met duffelschen jas over de schouders geslagen, het monument ter eere van Nederlands Onafhankelijkheid voorbireed, wierp hij onwillekeurig een blik naar de verheven Nederlandsche Maagd.

Toen moet — mag men de berichten van een poëtischen inspecteur van politie der Residentie vertrouwen — om de lippen der

Nederlandsche Maagd een glimlach gespeeld hebben, welke, naar des inspecteurs meening, een zichtbare goedkeuring over Termaten's herkiezing uitdrukte.

De schrijver dezer schets dacht, toen ook hem die berichten ter oore kwamen, daarover na en trok het besluit dat werkelijk de Nederlandsche Maagd geglimlacht zal hebben, maar met dien glimlach waarvan de leekedichter zegt:

„Daar is een glimlach schalk en goedig,
Een lachje geestig net en fijn,
Maar toch zoo grensloos diep weemoedig,
Dat zuchten daarbij vrolijk zijn.”

25
Door W. C. DE GRAAFF te HAARLEM is
uitgegeven:

HAAGSCHE HOPJES

DOOR

PIET VLUCHTIG.

I.

EEN SPOEDSTUK.

f 0,65.

MONACO.

DRIE TYPEN

DOOR

MARCELLUS EMANTS

GESCHETST.

f 2,40.